

ad LATINSKÉ PRÁVNÍ TEXTY

Gaius, Institutiones I, 1.2 /skripta s. 72

Populus – obyvatelstvo téže obce, p. Romanus - = **populus Romanus Quiritium** – veškerý ozbrojený a bojující lid; později všichni občané s právy i závazky
Vedle výrazu populus Romanus se užívalo Quirités = římský občané (ius Quiritium – plné právo občanské)
(X barbari)

X homo X bohům a zvířatům – (druhové označení)

X pleb(e)s = plebei; „est ceteri cives sine senatoribus“ Gaius; „plebs a populo differt veluti a genere“ (jako druh od rodu)

X civis

X vulgus i vulgo = obecný lid (průměrná veřejnost), chátka

X proletarius – občan bez pozemků, mimo majetkové třídy

X classis (svolaný) lid, třída (majetková), branný lid, vojsko

ratio naturalis – obecné zásady platného práva opírající se o přirozený stav věcí v dané společnosti

ius civile – *ius, quod quisque populus ipse sibi constituit; ius (quasi) proprium civitatis*

ius gentium – *ius constitutum ratione naturali inter omnes homines; hoc iure utuntur omnes gentes. Základem je bona fides. V ŘP „dopracovává!“ Praetor peregrinus*

ius naturale – z řecké filozofie – *fysis právo přirozené, společné všem žijícím tvorům (nejen lidem –Ulpianus); např. u Sofoklea právo pohřbit bratra, jenž bojoval proti rodnému městu; zpočátku bývá ztotožňováno s ius gentium(Gaius), vždy je „bonum et aequum“.*

ius gentium – římské právo určené k regulaci styku Římanů s cizinci, popř. cizinců s cizinci na římském území. Formulováno edikty cizineckého pretora a místodržících v provinciích. Vliv řecký a obchodníků ve Středomoří. Základem je bona fides. Od 1.st.př.K. Aplikováno mezi samotnými Římany. Reguluje hlavně obligační vztahy. Samotný název ius gentium užívá ve 2.st.n.l. Gaius a Pomponius, ztotožněno u Gaia s **ius naturale** – filozofická kategorie práva. Ze stoické filozofie uvádí do literatury M. Tullius Cicero. Ulpianus považuje ius gentium za právo společné všem lidem, kdežto ius naturale je právo společné lidem i ostatním živočichům

Většina autorů oba typy práva odděluje: Ius naturale je vyšší řád.